

ÚTMUTATÓ SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK, ISKOLAI SZAKVEZETŐK, GYAKORLATVEZETŐ OKTATÓK SZÁMÁRA

**I. Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás (NBP_TA203G2, LBP_TA203G2),
2 kredit, gyakorlati jegy**

**II. Tanítási gyakorlat – mikrotanítás (NBP_TA204G3, LBP_TA204G3), 3 kredit,
gyakorlati jegy**

4. félév

Felelős oktató: Wiersumné Dr. Gyöngyösi Erika, Eszterházy Károly Egyetem, Sárospataki Comenius Campus

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

- A szakmai gyakorlatok működésének oktató felelőse a munkáját a gyakorlóléhelyek intézményi vezetőivel szoros munkakapcsolatban végzi.
- A hallgatók *egyéni* szakmai gyakorlatát egy *iskolai szakvezető* (gyakorlóléhelyi tanító), a *csoportos* gyakorlatot egy gyakorlatvezető egyetemi oktató vezeti, a következőkben szükség esetén mindkét felet összefoglaló néven gyakorlatvezetőnek (gyakorlatvezetőknek) nevezzük.
- A tantárgy komplexitásának következtében (egyéni és csoportos egysége is van), a *gyakorlatvezető egyetemi oktató egyúttal a tantárgyi oktatási tevékenység egyszemélyi felelőse is.*
- A *hallgató* szakmai gyakorlatához szükséges előírásokat – közöttük a szakmai gyakorlatok útmutatóit mellékleteikkel – a Comenius Campus honlapján tanulmányozhatja.
- A hallgatónak a dokumentumok határidőben történő benyújtása, mennyiségi és minőségi szempontból való feldolgozása a kurzus eredményes befejezéséhez szükséges.
- Eljárás levelező tagozaton:
 - a) a levelező tagozaton a tantárgy összes óraszámja és a teljesítendő feladatok megegyeznek a nappali tagozatával
 - b) a levelező tagozatos hallgatókkal dolgozó gyakorlatvezetők feladatai megegyeznek a nappali képzésben résztvevőkével.

Az alábbiakban található a tanító szak szakmai gyakorlatának egyszerűsített tantervi modulja.

TANÍTÓ SZAK SZAKMAI GYAKORLATA										
tantárgy	félévek								kredit	számonkérés
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
Pedagógia megfigyelés - Fókuszban a tanítás				30 óra					2	gyj
Tanítási gyakorlat - mikrotanítás				45 óra					3	gyj

- **Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás (NBP_TA203G2)**
 - 30 óra csoportos hospitálás: 6x5 óra (hospitálás, megbeszélés).
Keddi napokon.

- **Pedagógiai megfigyelés – Fókuszban a tanítás (LBP_TA203G2)**
 - 2 nap hospitálás (tanítási órák, napközis, illetve szabadidős foglalkozások látogatása).
Pénteki napokon.

- **Tanítási gyakorlat –mikrotanítás (NBP_TA204G3)**
 - 45 óra csoportos tanítási gyakorlat: 9x5 óra (előkészítő óra + tanítási óra + megbeszélés).
Keddi napokon.

- **Tanítási gyakorlat –mikrotanítás (LBP_TA204G3) – gyakorlóiskola beosztása alapján**

2017/18. II. félévben a nappali tanító szakos hallgatók beosztása február 6-tól kezdődik és hetente keddi napokon lesz a beosztás szerint.

2017/18. II. félévben a levelező tanító szakos hallgatók beosztása a következő:
Március 9. és március 23. (két pénteki nap)

TANTÁRGYLEÍRÁS

Tantárgy neve: Pedagógia megfigyelés - Fókuszban a tanítás (kiscsoportos/egyéni)	Kódja: NBP_TA203G2 LBP_TA203G2	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa (ea./szem./gyak./konz.) és száma: gyakorlat (kiscsoportos hospitálás) és száma: 30 óra / félév		
Az értékelés módja (kollokvium/gyakorlati jegy/egyéb): gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév		
Meghirdetés gyakorisága:		
Oktatás nyelv (ha nem magyar):		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanuló és a tanévkezdés (kiscsoportos/egyéni)		
Tantárgyleírás		
<p>Oktatási cél:</p> <p>A tanórák és a tanórán kívüli tevékenységek didaktikai szempontú megfigyelése. A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és a gyakorlati megfigyeléseik komplexitásának és összefüggésének szemlélésére, értelmezésére. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óra tervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában. Szerezzenek jártasságot mindazon tevékenységek felismerésében, amelyek a tartalmilag és módszertanilag komplex, a teljes tanítói tevékenységet átfogó feladatrendszer megvalósítására teszik a későbbiekben alkalmassá. A gyakorlati képzés során váljanak képessé a tantervek, programok, tankönyvek, taneszközök, módszerek vonatkozásában korszerű szakmailag is hozzáértő, értékelő-elemző szemléletmódra.</p> <p>Kialakítandó / fejlesztendő kompetenciák:</p> <ol style="list-style-type: none"> meg tudja nevezni a tanítási folyamat mozzanatait; jártasságot szerez a tanítási órán alkalmazható módszerek értékelésében; ismeri a tanórán kívüli tevékenységek formáit. 		

Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:

- a látott tanóra/foglalkozás összevetése a tanult didaktikai szempontokkal.
- Célok, feladatok megvalósítása, komplexitása:
 - o az óra célja és tartalma
 - o az óra felépítése és szervezése
 - o az órán alkalmazott módszerek
 - o a tanulók munkája és magatartása
 - o a nevelő munkája, egyénisége, magatartása
 - o az óra eredményessége.
- Motiváció módjai.
- Tanulásirányítási formák.

Oktatásszervezés: a beosztás szerint

A kurzus teljesítésének a feltételei:

- **megszerzett ismeretek értékelési módja:** a hallgató a benyújtott szakmai gyakorlati dokumentációja alapján mért teljesítménye szerint kapja meg a záró minősítést.
- **évközi tanulmányi követelmények:** -
- **szóbeli vizsga tételsora (ha van):** -

Kötelező irodalom:

1. NAT 2012
2. Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára (51/2012. (XII.21.) EMM) rendelet
1. sz. melléklet
3. A gyakorló hely iskolai pedagógiai programja
4. Hunyady Györgyné-M. Nadas Mária: Pedagógiai tervezés. Comenius Bt., Pécs 2000.
65-140.o.

Ajánlott irodalom:

1. Kagan: Kooperatív tanulás. Önkonet Kft. Bp. 2001.
2. Kron, Friedrich W.: Pedagógia. Budapest, Osiris, 1997.

Szakfelelős:

Tantárgy felelőse:

Tantárgy oktatásába bevont oktató:

Wiersumné Dr. Gyöngyösi Erika, PhD, főiskolai docens

Az oktató által előnyben részesített elérhetőség: email: wiersumne.erika@uni-eszterhazy.hu

A csoportos online kommunikáció módja és helye: email

A HALLGATÓK TEENDŐI, KÖTELEZETTSÉGEI

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően. A jelenlétet a felelős gyakorlatvezető ellenőrzi és dokumentálja.

Megfigyeléseiben, megfigyeléseinek rögzítésében segítséget ad az alábbi megfigyelési jegyzőkönyv minta. Feljegyzéseit minden óra után írassa alá az órát tartó pedagógussal, ezzel igazolva jelenlétét.

Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez. Késés esetén csak a következő iskolai időegységen (órán, foglalkozáson) vehet részt.

- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktató vezetésével kerül sor egy alkalommal.

- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.

- **A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének.** Ezt az elvárást a gyakorlatvezető egyetemi oktató az előkészítésen ismerteti, a szakvezető (egyéni) és a gyakorlatvezető egyetemi oktató (csoportos) a szakmai gyakorlati óratömb megkezdése előtt ellenőrzi. Amennyiben a hallgató megjelenése és viselkedése nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt.

- A megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!

- A tantárgyi teendők, egyetemi oktató által meghatározott dokumentumait sorra rendre dolgozza fel és a megszabott eljárásrend szerint nyújtsa be értékelésre.

- A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval. A szervezésbeli tudnivalókat a Campus tantárgyért felelős oktatója közli.

30 óra csoportos hospitálás

A megfigyelési szempontokat a szakmai gyakorlati tantárgyért felelős főiskolai oktató jelöli ki a félév elején.

1. A hospitálás során minden tanítási órán **jegyzőkönyvet** vezet a minta szerint. A megfigyelési jegyzőkönyv háromhasábos, fejléce tartalmaz az alábbi minta szerint.

Megfigyelési jegyzőkönyv

Tanegység: Pedagógiai megfigyelés – Fókuszban a tanítás

Készítette (név, neptunkód):

Megfigyelés helye (iskola neve):

Ideje:

Osztály:

Osztálytanítók:

Tantárgy(ak):

Időkeret	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkafarmák	Eszközök	

2. A félév során megtekintett, 2-3 tetszőlegesen kiválasztott megfigyelési jegyzőkönyv segítségével didaktikai szempontú elemzést készít - összefüggő szöveggént - az oktató által megadott szempontok alapján (2-3 oldal terjedelemben). (Az elemzés során az általános pedagógiai, didaktikai szempontok mellett kitérhet az adott tantárgyi óra szakmódszertani jellegű értékelésére is.)

A tanítási órák elemzését a tantárgyért felelős egyetemi oktató ellenőrzi, értékeli.

Javasolt feladatok és megfigyelési szempontok a csoportos hospitálás során:

1. *Az óra célja és tartalma* (A tanítási óra oktatási, képzési és nevelési feladatai mennyiben segítik a tantárgy tanítási célkitűzéseinek, követelményeinek, mennyire vannak összhangban a feldolgozandó tananyaggal? A tanóra feladatai mennyire vannak összhangban a szaktárgyi kompetenciákkal, illetve a tanulók életkori sajátásaival, fejlettségi szintjével? A tananyag hogyan kapcsolódik más tantárgyak óráinak tananyagához (interdiszciplinaritás, tantárgyi integráció)? Hogyan épített a tanulók előzetes tudására? Elérte-e az óra a célját?)
2. *Az óra felépítése* (Milyen típusú - új ismeretet feldolgozó, gyakorló, ellenőrző - óráról van szó? Mi jellemezte a tanóra szerkezetét? Logikus, egymásra épülő, koherens volt-e a felépítése? Jellemezt-e tudatosság, változatosság a tanórát? Hogyan valósultak meg a didaktikai feladatok (a tanulás pszichikai feltételeinek megteremtése, az új anyag feldolgozása, alkalmazás, ellenőrzés?) Volt-e óra végi

összefoglalás, és ha igen, milyen szempontok és megoldás alapján összegezték az órán tanultakat?)

3. *Az óra szervezése* (Milyen munkaformá(ka)t - frontális, félfrontális osztálymunka, csoportmunka, páros munka, egyéni munka - alkalmazott a tanár a tanítási órán, és milyen volt azok aránya? Milyen oktatási módszereket (közlés, magyarázat, elbeszélés, előadás, referátum – korreferátum, kérdés-felelet, bemutatás, megfigyelés, kísérlet, vita, játék, kooperatív/projekt módszer stb.) alkalmazott a tanár a tanítási órán, mennyire törekedett a változatosságra? Az alkalmazás, megszilárdítás, rögzítés milyen módszereit alkalmazta a tanár? Alkalmazkodtak-e ezek a tananyaghoz, a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségük szintjéhez? Az alkalmazott oktatási módszerek mennyiben feleltek meg a tananyag jellegének, terjedelmének, a tanulók életkori sajátosságainak, az osztály profiljának, a tanár egyéniségének, a tárgyi feltételeknek? Milyen számonkérési, ellenőrzési formákat, módszereket alkalmazott a pedagógus? Megfelelt-e az óra szervezése az óra típusának?)
4. *Tanító-tanuló viszony, együttműködés* (Milyen volt az óra hangulata? Hogyan motiválta, aktivizálta a tanulókat a pedagógus? Mennyire ösztönzi a tanulókat önálló munkára? Hogyan érvényesült az órán a tanár pedagógiai irányító szerepe? Milyen volt óravezetési stílusa (autokrata, demokratikus, anarchikus, kooperatív) és hatása az osztályra? Milyen volt a pedagógus megjelenése, fellépése, beszédérthetősége, kommunikációs stílusa? Hogyan oldotta meg a konfliktushelyzeteket?
5. *Differenciálás, egyéni bánásmód* (Milyen módon differenciált a tanító? Eredményes volt-e a differenciálás? Hogyan viszonyult a sajátos nevelési igényű tanulókhoz, milyen módszereket, eszközöket használt?)
6. *Rituálék az órán* (Mi adja meg az óra keretét? Hogyan kezdődik, hogyan végződik, és van-e szükség szerint pihentető fázis a fáradás perceiben? megállapítható-e hogy mennyi idő tekinthető pedagógiaileg hasznos időnek, s ami haszontalan, miért az?)

A HALLGATÓ MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A gyakorlati jegyet a 30 óra csoportos hospitálás érdemjegye alapján a gyakorlati tantárgyért felelős egyetemi oktató adja.

Az aláírás és gyakorlati jegy feltételei: Aktív részvétel az iskolai gyakorlaton, jegyzőkönyv írás, óra elemzés készítése szakmai szempontok alapján. A szempontok követése a szakmai gyakorlati tantárgyért felelős főiskolai oktató előkészítése és útmutatása alapján történjen. Minden hallgató a szorgalmi időszak utolsó hetében köteles feltölteni 1 tanítási óra elemzést az EKE e-portfólió felületére. A feltöltést az oktató ellenőrzi, megléte a kredit megszerzésének feltétele.

A követelmények nem teljesítése a félév érvénytelenségét jelenti.

A NEPTUN-ba a záró minősítést (gyakorlati jegyet) a szakmai gyakorlati tantárgyért felelős egyetemi oktató írja be.

TANTÁRGYLEÍRÁS

Tantárgy neve: Tanítási gyakorlat - mikrotanítás	Kódja: NBP_TA204G3	Kreditszáma: 3
A tanóra típusa (ea./szem./gyak./konz.) és száma: gyakorlat, 45 óra / félév mikrotanítás		
Az értékelés módja (kollokvium/gyakorlati jegy/egyéb): gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.félév		
Meghirdetés gyakorisága:		
Oktatás nyelv (ha nem magyar):		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanuló és a tanévkezdés		
Tantárgyleírás		
Oktatási cél: A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és tantárgy-pedagógiai ismereteik tudatos gyakorlati alkalmazására a napi oktató-nevelő munkában, erősítse a pálya iránti elkötelezettséget, alapozza meg az oktató-nevelő munka gyakorlatához szükséges tudatos tanítói munkát. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óra tervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában. A hallgatók a tanítás tervezése, szervezése, lebonyolítása mellett tanulják meg az önreflexiót; a félév kiemelt célja a reflektív gondolkodás kialakítása.		
Kialakítandó / fejlesztendő kompetenciák: a) képes az önreflexió alkalmazására; b) ismeri és tudja alkalmazni a tantárgyakhoz kapcsolódó szakkifejezéseket; c) tudatosan figyeli és alakítja saját személyiségét.		
Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése: - a kijelölt tanítási óra előkészítése, tervezése; - a tantárgyakból (magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret, ének, rajz és vizuális kultúra, technika-életvitel, testnevelés) a tanítási óra megtartása; - a tanítási órákon történtek pedagógiai-pszichológiai, tantárgy-pedagógiai elemzése, az önreflexió.		
Oktatásszervezés:		
A kurzus teljesítésének a feltételei: - megszerzett ismeretek értékelési módja: a hallgató a benyújtott szakmai gyakorlati dokumentációja alapján mért teljesítménye szerint kapja meg a záró gyakorlati		

osztályzatot. - évközi tanulmányi követelmények: - - szóbeli vizsga tételsora (ha van): -
Kötelező irodalom: 1. Hunyady Györgyné – M. Nádas Mária: Pedagógiai tervezés. Comenius Bt. , Pécs, 2000. 65-140. o. 2. Kagan: Kooperatív tanulás. Önkonet Kft., Bp. 2001.
Szakfelelős:
Tantárgy felelőse:
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Wiersumné Dr. Gyöngyösi Erika, PhD, főiskolai docens
Az oktató által előnyben részesített elérhetőség: email: wiersumne.erika@uni-eszterhazy.hu
A csoportos online kommunikáció módja és helye: email

A HALLGATÓ FELADATAI

A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett heti 5 órában végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt. A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során **mikrotanítást végez** a csoport előtt. A tanítási óra után **önreflexiót** ír 1-2 oldal terjedelemben.

A tananyagot a gyakorlatvezető pedagógus jelöli ki. A hallgató minden előkészítő órára tervezetet ír, a mikrotanításokra alapos felkészülést tükröző tervezetekkel készül, melyet a gyakorlatvezető pedagógusnak meghatározott időpontig bemutat jóváhagyásra.

Mikrotanításra helyettes tanító is felkészül. Betegség esetén a hallgató köteles bejelenteni a hiányzást. A tanító betegsége esetén a helyettes köteles az órát megtartani.

A HALLGATÓ MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az adott iskolában a gyakorlatvezető pedagógus a gyakorlat teljesítését az „Értékelési összesítő”-ben aláírással és 1 gyakorlati jeggyel igazolja.

Az aláírás és gyakorlati jegy feltételei: előkészítő, szak- és megbeszélő órákon való aktív részvétel, előkészületi tervezetek megléte, mikrotanítás teljesítése, a tanítás után egy rövid, szöveges önreflexió készítése. A hallgatói önreflexiót, valamint 1 matematika, illetve 1 magyar nyelv és irodalom óratervezete minden hallgató köteles a szorgalmi időszak utolsó hetében feltölteni az EKE e-portfólió felületére. A feltöltést az oktató ellenőrzi, megléte a kredit megszerzésének feltétele.

A követelmények nem teljesítése a félév érvénytelenségét jelenti.

A NEPTUN-ba a záró minősítést a szakmai gyakorlati tantárgyért felelős egyetemi oktató írja be.

JELLENLÉTI ÖSSZESÍTŐ (Nappali)

Tantárgy: Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás (NBP_TA203G2) a jelenlét jelölése: X hiányzás: -

Sorszám	Név	Alkalmak					
		1. dátum:	2. dátum:	3. dátum:	4. dátum:	5. dátum:	6. dátum:
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							

Kelt:

.....
gyakorlatvezető aláírása

JELENLÉTI ÖSSZESÍTŐ (Levelező)

Tantárgy: Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás (NBP_TA203G2) a jelenlét jelölése: X hiányzás: -

Sorszám	Név	Alkalmak	
		1. dátum:	2. dátum:
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			

Kelt:

.....
gyakorlatvezető aláírása

ÉRTÉKELÉSI ÖSSZESÍTŐ (Nappali és Levelező)

Tantárgy: Tanítási gyakorlat – mikrotanítás

0-8 pont:	elégtelen (1)
9-12 pont:	elégséges (2)
13-16 pont:	közepes (3)
17-18 pont:	jó (4)
19-20 pont:	jeles (5)

Sorszám	Név	Pontszámok						Gyakorlati jegy
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	1, 2, 3, 4, 5
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								

Kelt:

.....
gyakorlatvezető aláírása

A Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola csengetési rendje:

1. óra	8 ⁰⁰ -8 ⁴⁵
2. óra	9 ⁰⁰ -9 ⁴⁵
3. óra	10 ⁰⁰ -10 ⁴⁵
4. óra	10 ⁵⁵ -11 ⁴⁰
5. óra	11 ⁵⁰ -12 ³⁵
6. óra	12 ⁴⁰ -13 ²⁵
7. óra	13 ⁴⁵ -14 ³⁰
8. óra	14 ³⁰ -15 ¹⁵
9. óra	15 ¹⁵ -16 ⁰⁰